

Ranking Gmin Podkarpacia

Prezentujemy pierwszą dwudziestkę Rankingu Gmin Podkarpacia – ekstraklasy samorządowej. Szczególne gratulacje składamy zwycięzcy – Gminie Solina.

Idea wyłaniania i promowania gmin wyróżniających się pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego zrodziła się w FRDL MISTIA w 2010 r. Pierwsza edycja rankingu przygotowana dla Małopolski wzbudziła duże zainteresowanie władz samorządowych i społeczności lokalnych, dlatego przedsięwzięcie postanowiliśmy zrealizować również w województwie podkarpackim.

Założenia rankingu

Celem Rankingu jest ocena, na podstawie danych pozyskanych przez system statystyki publicznej, potencjału, aktywności i wyników osiągniętych przez gminy województwa podkarpackiego w sferze gospodarczej i społecznej. Opracowanie Rankingu stało się możliwe dzięki współpracy z Urzędem Statystycznym w Rzeszowie, który zapewnił dostęp do wiarygodnych danych do przygotowania rankingu. Narzędziem oceny poziomu rozwoju gmin jest syntetyczny wskaźnik rankingowy wyliczony w oparciu o 11 wskaźników mierzących potencjał, aktywność i wyniki osiągnięte przez gminę w sferze gospodarczej i społecznej. Przy doborze zmiennych diagnostycznych główną przesłanką było uwzględnienie najważniejszych procesów i zjawisk występujących w gminach, na które mają wpływ władze gminne. Co istotne, nie ograniczono się jedynie do sfery gospodarczej, ale analizie poddane zostały również zjawiska ze sfery społecznej i demograficznej. Z pewnych wskaźników celowo zrezygnowano (np. wskaźnik bezrobocia), z uwagi na ograniczone możliwości wpływu władz gminnych na ten obszar. W rankingu ocenie poddane są wszystkie gminy województwa podkarpackiego z wyłączeniem miast na prawach powiatu, tj.: Rzeszowa, Przemyśla, Tarnobrzega i Krosna.

Liderzy rankingu

Solina, Lesko, Cisna to czołówka pierwszej edycji rankingu. Prześledźmy dokładniej ich wyniki w odniesieniu do poszczególnych wskaźników cząstkowych.

Zwycięzcy Rankingu, gmina **Solina** osiągnęła najbardziej zrównoważone wskaźniki w sferze gospodarczej i społecznej. Mocniejszą stroną gminy wydaje się być jednak jej potencjał gospodarczy. Gmina osiąga bardzo dobre wyniki pod względem dochodów własnych na 1 mieszkańca (2. lokata w tej kategorii), podmiotów gospodarczych (5. lokata) oraz wydatków inwestycyjnych (9. lokata). Bardzo mocną stroną tej gminy jest niewątpliwie turystyka. Pod względem udzielonych noclegów zajęła ona 1. miejsce ze zdecydowaną przewagą nad resztą stawki. Nieco gorzej Solina prezentuje się pod względem wskaźników demograficznych. Pod względem udziału

1	Solina
2	Lesko
3	Cisna
4	Ostrów
5	Lutowiska
6	Bojanów
7	Lubenia
8	Domaradz
9	Jasienica Rosielna
10	Nowy Żmigród
11	Boguchwała
12	Pysznica
13	Mielec
14	Stalowa Wola
15	Krzyszów
16	Dzikowiec
17	Frysztak
18	Łańcut
19	Dydnia
20	Jaśło

tu liczby osób w wieku produkcyjnym gmina zajmuje 23. miejsce w województwie, notując przy tym ujemne saldo migracji (75. miejsce w tej kategorii). Stosunkowo słabe wyniki osiągają również uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych funkcjonujących na terenie gminy (78. lokata).

Drugie miejsce w rankingu przypadło gminie **Lesko**. Gmina ta osiągnęła zbliżony do zwycięzcy rankingu poziom wskaźnika syntetycznego. W kilku kategoriach rankingowych była nawet wyżej notowana od zwycięzcy. Lesko wygrywa z liderką pod względem wielkości inwestycji majątkowych (8. lokata), w tym zwłaszcza inwestycji przeznaczanych na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (3. lokata). Lepiej pozyskuje również środki europejskie (9. lokata). Podobnie jak Solina, słabsze wskaźniki Lesko notuje w sferze społecznej, tj. pod względem udziału ludności w wieku produkcyjnym (29. lokata), salda migracji (46. lokata) oraz wyników sprawdzianów szóstoklasistów i testów gimnazjalistów (miejsce w drugiej setce w tej kategorii). W sferze społecznej gmina wyróżnia się na tle województwa jedynie pod względem liczby czytelników bibliotek (9. lokata).

Na trzecim miejscu znalazła się gmina **Cisna**. Spośród kategorii gospodarczych zwraca uwagę przede wszystkim 2. lokata gminy pod względem liczby podmiotów gospodarczych na 1 mieszkańca oraz 4. lokata w kategorii dochodów własnych na 1 miesz-

kańca. Cisna może pochwalić się również korzystnymi wskaźnikami, jeśli chodzi o sytuację demograficzną. Pod względem odsetka ludności w wieku produkcyjnym gmina ta okazała się bezkonkurencyjna. Jednocześnie osiągnęła przy tym wysoki dodatni wskaźnik salda migracji (3. miejsce w województwie). Wśród słabości gminy można wskazać niewątpliwie poziom wydatków na funkcjonowanie administracji (urzędu). W tej kategorii Gmina Cisna zajęła niechlubne, ostatnie miejsce z najwyższym wskaźnikiem wydatków przypadających na 1 mieszkańca.

Prezentowana czołówka rankingu najlepiej wykorzystuje swój potencjał gospodarczy jednocześnie zapewniając stosunkowo wysoki poziom życia swoim mieszkańcom. Należy jednak podkreślić, że na słowa uznania zasługuje cała prezentowana dwudziestka. Wśród liderów warto zwrócić uwagę na liderów poszczególnych kategorii rankingowych, tj.: dochodów własnych na mieszkańca (Ostrów), wydatków inwestycyjnych (Dydnia), wydatków na administrację (Mielec), wydatków inwestycyjnych na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (Bojanów), liczby podmiotów gospodarczych (Lutowiska), salda migracji (Pysznica) oraz czytelników bibliotek (Łańcut).

Konkluzje

Mamy nadzieję, że pomysł oceniania samorządów pod względem wskaźników statystycznych spotka się z zainteresowaniem lokalnych władz samorządowych i mieszkańców, stając się doroczną okazją do przyjrzenia się stanowi rozwoju województwa podkarpackiego. Prezentowany ranking, mimo pewnego arbitralnego sposobu prezentacji liczb poniekąd wyrwanych z samorządowej rzeczywistości, dostarcza materiału pozwalającego ocenić poziom rozwoju społeczno-gospodarczego podkarpackich gmin. Z jednej strony wydobywa niektóre liczby z gminnych budżetów, ujawnia je i zestawia. Z drugiej, czyni narzędziem analizy szans, tych straconych i tych potencjalnych, jakie stoją przed samorządami w sferze społecznej.

Gratulując zwycięzcom zachęcamy do zapoznania się ze szczegółowymi wynikami rankingu, które zostaną opublikowane na stronie internetowej www.mistia.org.pl.

Piotr Modrzewski
Centrum Analiz Strategicznych

Wskaźnik		Solina	Lesko	Cisna	Ostrów	Lutowiska	Bojanów	Lubenia	Domaradz	Jasienica Rosielna	Nowy Żmigród	Boguchwała	Pysznica	Mielec	Stalowa Wola	Krzyszów	Dzikowiec	Fryszak	Łańcut	Dydnia	Jasło
Dochody własne na 1 mieszkańca	zł	3212,58	1885,32	2360,41	4922,10	2640,58	560,59	698,86	774,96	575,95	1268,78	1371,66	1192,33	1595,44	1675,04	899,93	447,05	622,47	1546,88	584,69	1652,93
	lokata	2	5	4	1	3	118	81	72	111	22	17	28	8	6	55	144	103	9	107	7
Wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca	zł	1986,04	2079,11	1448,83	2230,33	2092,77	2279,72	1701,11	2119,73	1838,87	1959,50	1096,27	1331,43	555,43	837,94	2268,09	1948,98	1763,74	265,82	2344,19	546,47
	lokata	9	8	24	5	7	3	15	6	12	10	39	28	103	69	4	11	13	147	1	109
Wydatki na administrację publiczną na 1 mieszkańca	zł	486,03	318,28	843,75	473,54	812,86	242,76	219,94	293,25	202,21	255,44	218,15	245,58	133,05	187,76	336,70	225,98	219,72	226,21	306,93	259,14
	lokata	149	122	156	148	155	62	42	106	28	75	40	66	1	14	130	51	41	52	117	78
Wydatki majątkowe inwestycyjne na gosp. komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca	zł	823,17	1456,02	4,17	916,53	1343,04	1923,45	999,31	1692,00	1110,58	1441,36	156,52	18,87	35,49	454,46	174,00	1411,46	1277,07	16,40	1407,25	33,54
	lokata	19	3	148	14	8	1	13	2	9	4	74	119	103	33	69	5	11	125	6	105
Środki europejskie na 1 mieszkańca	zł	413,50	864,94	299,32	126,37	135,83	936,23	894,64	736,50	1056,30	931,64	478,59	442,60	226,09	448,56	1342,90	771,76	723,59	17,76	900,26	163,75
	lokata	41	9	56	110	107	4	8	14	3	5	32	36	74	35	2	13	15	145	6	92
Podmioty gosp. zarejestrowane w REGON na 1 tys. mieszkańców	pod	108,50	95,45	159,35	53,83	161,48	39,20	44,64	47,11	49,41	51,44	69,50	55,44	97,06	100,93	55,31	34,68	56,24	109,43	50,58	101,35
	lokata	5	12	2	69	1	143	117	104	93	81	30	61	11	8	63	153	60	4	85	7
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem	%	65,00	64,59	69,17	62,87	68,57	63,20	61,94	60,99	61,34	62,71	64,24	65,08	66,08	67,36	62,84	63,64	62,02	62,98	62,20	65,18
	lokata	23	29	1	83	2	69	121	144	139	94	39	22	13	9	84	53	119	76	113	19
Saldo migracji na 1 tys. mieszkańców	osób	-0,19	1,05	9,90	3,03	1,82	3,68	2,76	-1,62	0,27	-0,86	9,77	12,98	-3,29	-9,29	5,35	-2,76	-4,11	-0,34	-6,52	-5,50
	lokata	75	46	3	25	39	20	27	104	65	90	4	1	127	156	11	117	137	77	151	143
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. mieszkańców	osób	118,92	252,67	167,25	306,87	115,61	202,80	193,64	211,93	170,06	137,51	213,02	158,48	277,74	172,29	111,69	115,22	181,37	176,04	123,04	304,86
	lokata	103	8	50	3	107	19	23	14	46	81	13	59	5	41	116	110	37	1	99	4
Udzielone noclegi na 1 tys. mieszkańców	nocleg	84175,79	3441,80	34125,29	1377,14	20280,98	0,00	1540,08	0,00	0,00	13,10	995,72	17,87	572,79	860,77	0,00	15,84	163,05	1037,55	0,00	1044,30
	lokata	1	9	2	21	3	88	16	88	88	85	26	79	38	30	88	81	65	25	88	24
Wyniki sprawdzianów szóstoklasistów i testów gimnazjalistów - liczba pkt na 1 zdającego	pkt	26,16	25,46	27,37	26,82	24,25	25,25	28,66	27,46	28,09	25,51	27,31	27,77	29,18	28,74	25,77	27,60	26,87	29,24	26,13	28,87
	lokata	78	104	35	58	146	116	10	32	16	101	38	19	5	7	92	26	54	3	80	6
Wskaźnik syntetyczny		55,11	53,50	50,86	50,28	49,78	49,31	45,60	45,26	44,96	44,25	43,83	43,41	43,14	42,95	42,65	42,63	41,65	41,09	40,91	40,16
Lokata końcowa		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Liderzy rankingu powiedzieli nam...

Zbigniew Sawiński Wójt Gminy Solina

Wysoka pozycja Gminy Solina w Rankingu Gmin Podkarpacia to przede wszystkim ogromna satysfakcja dla nas, samorządowców, jak również mieszkańców gminy. Tym bardziej cenna, że jest to ocena niezależna, dokonana w oparciu o zebrane dane dotyczące sfery gospodarczej i społecznej. Potwierdza słuszność przyjętej i realizowanej przez nas polityki rozwoju naszej gminy, przynoszącej wymierne korzyści zarówno mieszkańcom, jak i turystom, wczasowiczom i kuracjom. Jest to jednocześnie dla nas zobowiązanie do dalszej, konsekwentnej pracy na rzecz rozwoju gminy, posiadającej do wykorzystania ogromny potencjał przede wszystkim w zakresie turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego. Jednocześnie dziękuję wszystkim, którzy swoją pracą i zaangażowaniem przyczynili się do wyróżnienia Gminy Solina spośród innych gmin Podkarpacia.

Barbara Jankiewicz Burmistrz Miasta i Gminy Lesko

Bardzo ważny jest dla mnie wysoki ranking Miasta i Gminy Lesko wśród gmin wyróżniających się pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego na Podkarpaciu. Ponad 30% budżetu przeznaczamy na inwestycje. W ostatnich trzech latach uzyskaliśmy 26,7 mln zł dotacji, to roczny budżet gminy. Bardzo wiele środków zainwestowaliśmy w ochronę środowiska, bo Miasto i Gmina Lesko to teren rekreacyjny, turystyczny. Dziesięciokrotnie w przeliczeniu na mieszkańca zwiększyliśmy nakłady na przebudowę dróg. Kolejne inwestycje to rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Cieszy mnie też coroczna impreza „Bieszczadzkie lato z książką”, która zwiększyła liczbę czytelników. Pomimo niewielkiego budżetu, praca wielu osób przynosi efekty. Mam nadzieję, że efekty zmian są już widoczne w naszym mieście i gminie.

Renata Szczepańska Wójt Gminy Cisna

Konsekwencja, doświadczenie i skuteczność w działaniu zaowocowały trwałym rozwojem Gminy Cisna w dziedzinie infrastruktury drogowej, kanalizacyjnej, sportowej i edukacyjnej, a także poprawą życia społecznego i kulturalnego naszych mieszkańców. Szeroka promocja gminy, przyniosła wzrost ruchu turystycznego, a co za tym idzie, poprawę źródeł dochodu gestorów bazy noclegowej, gastronomicznej, a także osób zatrudnianych w usługach okołoturystycznych. Od kilku lat organizujemy szereg imprez, które na stałe wpisały się w życie kulturalne gminy. Zapewnienie odpowiednich środków na tę dziedzinę życia społecznego zaowocowało powstaniem kilku zespołów muzycznych, tworzeniem specyficznego produktu lokalnego.

W latach 2007-2010 zrealizowano 18 projektów, w tym 9 inwestycyjnych, 4 społeczne i 5 kulturalno-edukacyjnych, pozyskując łącznie 3 479 456,50 zł z projektów i 1 108 808 zł z subwencji dodatkowej z budżetu państwa.